

بررسی تحولات نظام رفاه اجتماعی در ایران
(از منظر سیاستی، ساختاری، نهادی)

www.ketab.ir

سرشناسه: زاهدی اصل، محمد، ۱۳۳۴ -
عنوان و نام پدیدآور: بررسی تحولات نظام رفاه اجتماعی در ایران (از منظر سیاستی، ساختاری، نهادی)
مشخصات نشر: تهران: موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۲۸۸ص: - جدول.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۰-۵۴۴-۹
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: کتابنامه: ص: ۲۸۶-۲۹۳
موضوع: رفاه اجتماعی - ایران - تاریخ - قرن ۱۴
موضوع: Public welfare -- Iran -- History: ۲۰th century
موضوع: رفاه اجتماعی -- مطالعات میان فرهنگی
موضوع: Public welfare -- Cross-cultural studies
شناسه افزوده: موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی
رده بندی کنگره: ۴۱۳۹۷/۲/ز۷۲۸۵ HV
رده بندی دیویی: ۳۶۱/۶۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۱۲۰۱۲

بررسی تحولات نظام رفاه اجتماعی در ایران (از منظر سیاستی، ساختاری، نهادی)

مؤلف: محمد زاهدی اصل

ویراستار: ناهیده کاظم‌زاده گنجی

طراحی جلد: شبنم ترابی یاریزی

صفحه‌آرایی: مریم‌سادات صدرهاشمی

لیتوگرافه، چاپ و صحافی: طرح اندیشان لوتوس

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۶۴-۹۹۰۰۵۴۲-۹

قیمت: ۷۵۰۰۰۰ ریال

تهران، میدان آرژانتین، خیابان احمد قصیر، خیابان هم، پلاک ۲۰

تلفن: ۰۲۱۸۸۷۵۳۳۴۵

فکس: ۰۲۱۸۸۵۰۷۴۳۱

کدپستی: ۱۵۱۴۷۳۴۳۱۱

ایمیل: info@ssor.ir

خواننده گرامی می‌توانید جهت شرکت در نظرسنجی این
کتاب به لینک زیر مراجعه کنید:

http://www.ssor.ir/index.php?option=com_rsform&view=rsform&formId=30

فهرست مطالب

۸	پیشگفتار مؤسسه
۱۰	پیشگفتار مؤلف

فصل ۱: طرح موضوع (کلیات)..... ۱۱

۱۲	مقدمه
۱۳	بیان مسئله
۱۶	ضرورت و اهمیت موضوع
۱۹	اهداف اثر حاضر
۱۹	مفاهیم اصلی حوزه رفاه و تأمین اجتماعی
۱۹	رفاه اجتماعی
۲۲	تأمین اجتماعی
۲۵	حمایت اجتماعی
۲۶	مراقبت اجتماعی
۲۶	خدمات اجتماعی
۲۸	عدالت اجتماعی
۳۰	سیاست‌گذاری اجتماعی
۳۳	مددکاری اجتماعی
۳۶	نتیجه‌گیری

فصل ۲: مروری بر تحولات تاریخی نظام رفاه اجتماعی در ایران..... ۳۷

۳۸	مقدمه
۴۱	بخش ۱- دوره اول مشروطیت (۱۲۸۵-۱۳۰۱ هجری شمسی)
۴۴	بخش ۲- دوره پهلوی اول (۱۳۰۴-۱۳۲۰)
۴۷	بخش ۳- دوره پهلوی دوم (۱۳۲۰-۱۳۵۷)
۵۷	بخش ۴- دوره اول انقلاب اسلامی (۱۳۵۷-۱۳۶۸)
۶۵	بخش ۵- دوره سازندگی (۱۳۶۸-۱۳۷۶)
۷۱	بخش ۶- دوره اصلاحات (۱۳۷۶-۱۳۸۴)
۸۲	بخش ۷- دوره به اصطلاح عدالت اجتماعی (۱۳۸۴-۱۳۹۲)
۹۱	بخش ۸- دوره اول اعتدال (۱۳۹۲-۱۳۹۶)
۱۰۶	بخش ۹- نتیجه‌گیری

فصل ۳: تجربه سایر کشورها در موضوع رفاه و تأمین اجتماعی ۱۱۳

بخش ۱- رفاه و تأمین اجتماعی در کشور انگلستان.....	۱۱۵
بخش ۲- رفاه و تأمین اجتماعی در کشور سوئد.....	۱۱۸
بخش ۳- رفاه و تأمین اجتماعی در کشور ژاپن.....	۱۲۲
بخش ۴- رفاه و تأمین اجتماعی در کشور کره جنوبی.....	۱۲۸
بخش ۵- رفاه و تأمین اجتماعی در کشور اسپانیا.....	۱۳۱
بخش ۶- رفاه و تأمین اجتماعی در آمریکای شمالی.....	۱۳۸
بخش ۷- رفاه و تأمین اجتماعی در چین.....	۱۴۴
بخش ۸- رفاه و تأمین اجتماعی در کشور آلمان.....	۱۴۹
بخش ۹- رفاه و تأمین اجتماعی در کشور ترکیه.....	۱۵۲
بخش ۱۰- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....	۱۵۵

فصل ۴: حکمرانی و نحوه اداره مدیریت رفاه اجتماعی) ۱۵۹

مقدمه.....	۱۶۰
بخش ۱- الگوهای مدیریتی رفاه در جهان و زیرساخت آنها.....	۱۶۱
بخش ۲- مدیریت رفاه و تأمین اجتماعی در قبل از انقلاب اسلامی.....	۱۶۷
بخش ۳- مدیریت رفاه و تأمین اجتماعی در دوره جمهوری اسلامی ایران.....	۱۹۵
بخش ۴- نتیجه‌گیری.....	۲۱۳

فصل ۵: تحلیل، جمع‌بندی و ارائه الگو..... ۲۲۳

مقدمه.....	۲۲۴
بخش ۱- جمع‌بندی تحولات و سیر تاریخی رفاه اجتماعی ایران.....	۲۲۵
بخش ۲- تحلیل وضعیت بخش رفاه اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران.....	۲۳۴
بخش ۳- الگوی پیشنهادی نظام رفاه اجتماعی برای ایران.....	۲۵۸
منابع فارسی.....	۲۸۰
منابع انگلیسی.....	۲۸۴
ضمائم.....	۲۸۷

پیشگفتار مؤسسه

رفاه اجتماعی واجد پیشینه طولانی در طول تاریخ ایران و جهان است و به دلیل پیوند بنیادین با نیازهای اساسی انسان و اجتماع انسانی، هرگز از مدار اهمیت فرو نیفتاده است. برخورداری از چنین اهمیتی سبب تجلی تنوع گسترده در اقدامات رفاهی بشر شده است و این مهم در آموزه‌های ملی و مذهبی ایرانیان و سایر کشورهای برخوردار از قدمت تمدنی قابل پیگیری است.

با توجه به اهمیت تاریخی و بنیادی رفاه اجتماعی، و نیز جایگاه راهبردی سازمان تأمین اجتماعی در نظام رفاهی کشور، مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی از آغاز تأسیس تاکنون آثار متعددی در این زمینه منتشر کرده است؛ در دهه ۱۳۷۰ و ۱۳۸۰، با تأکید بر لزوم انجام بخشی به کنش‌ها، سیاست‌ها و نهادهای فعال در حوزه سیاست‌گذاری رفاه و تأمین اجتماعی، کتب و گزارش‌هایی توسط مؤسسه منتشر شد و بعضاً پشتوانه قانون ساختار جامع رفاه و تأمین اجتماعی را بنیان نهاد و بدین ترتیب در صورت‌بندی مهمترین قانون رفاه اجتماعی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، نقش مهمی را ایفا کرد. در همین دوران کوشش‌های فراوانی برای تشریح مفاهیم و نظریات رفاه اجتماعی از طریق ترجمه متون مهم این حوزه (از جمله کتاب نظریه رفاه اجتماعی نوشته فیتزپتریک) صورت گرفت که مورد استقبال دانشگاه‌های مختلف کشور قرار گرفت.

سپس در نیمه دوم دهه ۱۳۸۰ تا ابتدای دهه ۱۳۹۰ مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی تعطیل شد و در بازگشایی آن روند انتشار آثار در این زمینه با سرعتی بیش از گذشته، تداوم یافت. در این دوران مباحث به صورت تخصصی‌تر پی گرفته شد و تنها در زمینه انتظام تاریخی رفاه اجتماعی در ایران، سه اثر

مهم منتشر شده یا در دست انتشار است که کتاب حاضر یکی از این سه گانه است. پیش از این، کتاب رفاه اجتماعی در ایران در سال ۱۳۹۵ منتشر شد و کتاب رویکرد نهادگرا به نظام تأمین اجتماعی ایران نیز در دست انتشار است.

مؤسسه در راستای بهره‌مندی از ظرفیت دانشگاهی و انجمن‌های تخصصی در این زمینه، از انجمن علمی رفاه کشور دعوت کرد تا کتابی با مضمون تحولات نظام رفاه اجتماعی کشور و با هدف بهره‌مندی دانشجویان، پژوهشگران و سیاست‌گذاران حوزه رفاه اجتماعی تدوین کند و دکتر زاهدی اصل به نمایندگی از این انجمن قبول زحمت کردند و کتاب پیش رو حاصل مجاهدت علمی ایشان در این زمینه است. در اینجا لازم می‌دانم از زحمات ایشان و انجمن علمی رفاه صمیمانه سپاسگزاری کنم.

لازم به ذکر است که کتاب حاضر، به مطالعه فرازوفرودهای سیاست‌های رفاهی مختلف در ایران معاصر پرداخته و کوشیده تا ابعاد ساختاری، سیاستی و نهادی نظام رفاه اجتماعی را مورد بررسی نقادانه قرار دهد. در این مطالعه تجارب سایر کشورها نیز از نظر دور نمانده است و ارائه نپیرخی از آن‌ها در این کتاب به مشخص‌تر شدن ویژگی‌های نظام رفاه اجتماعی در ایران کمک کرده است.

در پایان از همه صاحب‌نظران، پژوهشگران و دانشجویان تقاضا داریم نظرات خویش درباره آثار منتشره مؤسسه و از جمله کتاب حاضر را از طریق سایت مؤسسه و یا اسکن بارکد درج‌شده در شناسنامه با ما در میان بگذارند تا در ادامه مسیر، ضمن بهره‌گیری از نظرات مذکور، گام‌های مناسب‌تری برداشته شود.

دکتر شهرام غفاری

رئیس مؤسسه

تابستان ۱۳۹۷